

Messilat Yecharim

Chapitre 24 - A propos de la crainte du péché

בביאור יראת חטא

הנה ראותנו המדה הזאת נמנית אחר כל המדות הטובות אשר זכרנו עד הנה, די לנו להעירנו על ענינה שראוי שיהיה ודאי ענין נכבד ועיקרי מאד, וקשה להשיג אותו, שכבר לא יוכל להגיע אליו, אלא מי שכבר השיג כל המדות שקדם זכרם. אמנם צריך שנקדים כי מיני היראה הם ב' שהם ג': האחד קלה מאד להשיגה אין דבר קל כמוהו, והב' קשה מן הכל, ושלימותה כמו כן שלימות גדול מאד.

יש יראת העונש, וזהו המין האחד, ויש יראת הרוממות, וזהו המין הב', שיראת החטא חלק ב' ממנו, ונבאר עתה ענינם והבדליהם: יראת העונש, כפשוטה שאדם ירא מעבור את פי ה' אלהיו מפני העונשים אשר לעבירות, אם לגוף, ואם לנפש. והנה זאת קלה ודאי כי כל אדם אוהב את עצמו, ויירא לנפשו, ואין דבר שירחיק אותו מעשות דבר אחד יותר מן היראה שלא תבואה בו איזה רעה, ואין יראה זו ראויה אלא לעמי הארץ, ולנשים אשר דעתן קלה, איך אינה יראת החכמים ואנשי הדעת.

המין הב' הוא יראת הרוממות, והוא שהאדם ירחק מן החטאים, ולא יעשה מפני כבודו הגדול יתברך שמו, כי איך יקל, או איך יערב לבו של בשר ודם שפל ונמאס לעשות דבר נגד רצונו של הבורא יתברך ויתעלה שמו, והנה זאת היראה אינה כל כך קלה להשיג אותה, כי לא תולד אלא מתוך ידיעה והשכלה להתבונן

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

על רוממותו יתברך, ועל פחיתותו של האדם, כל אלה דברים מתולדות השכל המבין ומשכיל. והיא היראה אשר שמנוה לח"ב מא' מחלקי החסידות אשר זכרנו, בה יבוש האדם ויחרד בעמדו לפני קונו להתפלל או לעבוד כל עבודה, היא היראה המשובחת שנשתבחו בה חסידי עולם, והוא מה שמשא מדבר ואומר (דברים כ"ח): ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלהיך, זאת היראה שאנחנו בביאורה עתה דהיינו - יראת החטא היא כמו חלק מיראת הרוממות שזכרנו, וכמו מין בפני עצמו, והיינו כי הנה ענינה הוא שיהיה האדם ירא ודואג תמיד על מעשיו, פן נתערב בם איזה שמץ חטא, או פן יהיה שם איזה דבר קטן או גדול שאינו לפי גודל כבודו יתברך ורוממות שמו.

והנך רואה היחס הגדול שבין יראה זו ויראת הרוממות שזכרנו, כי התכלית בשניהם שלא לעשות דבר נגד רום כבודו יתברך, אמנם ההבדל שביניהם שבעבורו תחשב כמין אחר, ובשם אחר תקרא, הוא, כי יראת הרוממות הוא בשעת המעשה או בשעת העבודה, או בפרק העבירה, דהיינו או בשעה שהוא עומד ומתפלל או עובד, שאז יבוש ויכלם ירעש וירעד מפני רום כבודו יתברך, או בשעה שמזדמנת עבירה לפניו והוא מכיר בה שהיא עבירה, שיעזוב מלעשותה למען אשר לא יעשה דבר למרות עיני כבודו ח"ו, אך יראת החטא היא בכל עת ובכל שעה, שהנה בכל רגע הוא ירא פן יכשל ויעשה דבר או חצי דבר שיהיה נגד כבוד שמו ית', ועל כן נקראת יראת חטא, כי עיקרה יראה מן החטא שלא יכנס ויתערב במעשיו מחמת פשיעה והתרשלות או מחמת העלם יהיה באיזה דרך שיהיה.

והנה על זה נאמר (משלי כ"ח): אשרי אדם מפחד תמיד, ופי' ז"ל (ברכות ס): ההוא בדברי תורה כתיב. כי אפילו בשעה שאינו רואה המכשול לנגד עיניו צריך שיהיה לבו חרד בקרבו פן טמון הוא לרגליו והוא לא נשמר, ועל יראה זאת אמר משה רבינו

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ע"ה (שמות כ): ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו, כי זה עיקר היראה שיהיה האדם ירא ומזדעזע תמיד עד שלא תסור יראה זו ממנו כי על ידי זה ודאי לא יבוא לידי חטא, ואם יבוא כאונס יחשב. וישעיהו אמר בנבואתו (ישעיה ס"ו): "ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי", ודוד המלך השתבח בזה, ואמר (תהלים קי"ט): "שרים רדפוני חנם ומדברך פחד לבי".

וכבר מצאנו שהמלאכים הגדולים והרמים, חרדים ורועשים תמיד מפני גאות ה' עד שאז"ל במשל חכמתם (חגיגה י"ג): נהר דינור מהיכן יוצא מזיעתן של חיות, והוא מפני האימה אשר עליהם תמיד מרוממותו יתברך פן יעדרו דבר קטן מן הכבוד והקדושה הראוי לפניו, ובכל שעה שנגלית השכינה על איזה מקום שיהיה כבר רעד ורעש ורגז, הוא מה שאמר הכתוב (שופטים ה): ארץ רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים, ואומר (ישעיה כ"ג): "לו קרעת שמים ירדת מפניך הרים נזולו", כל שכן בני האדם שראוי שירגזו וירעשו בידעם שלפני ה' הם עומדים תמיד, ונקל להם לעשות איזה דבר שאינו לפי רוממות כבודו יתברך שמו, והוא מה שאמר אליפז לאיוב (איוב ט"ו): מה אנוש כי יזכה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדושו לא יאמין, ושמים לא זכו בעיניו, ואומר: הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה, אף שוכני בתי חומר וגו', כי הנה על כך צריך ודאי שיחרד תמיד וירעש כל האדם, וכמאמר אליהוא (שם ל"ז): אף לזאת יחרד לבי ויתר ממקומו שמעו שמוע ברוגז קולו וגו', זאת היא היראה האמתית שראוי לאיש החסיד שתהיה על פניו תמיד, ולא תסור ממנו.

אך חלקי היראה הזאת ב', הא' הוא בהוה או עתיד, והב' בעבר. בהוה הוא, שיהיה האדם ירא ודואג על מה שהוא עושה, או על מה שהולך לעשותו פן יהיה בו דבר, או פן יכנס בו איזה

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

דבר אשר לא לפי כבודו יתברך, וכמו שכתבי לעיל. בעבר הוא, שיהיה האדם חושב תמיד על מה שכבר עשה, ויירא וידאג פן יצא מתחת ידיו איזה חטא בלא שידע, והוא כענין בבא בן בוטא (כריתות כ"ה): שהיה מקריב אשם תלוי בכל יום. ואיוב אחר משתה בניו היה משכים והעלה עולות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וגו', ואז"ל על משה ואהרן בענין שמן המשחה שמשח משה לאהרן שהרי נאמר בו (שמות ל'): על בשר אדם לא ייסך, ולאהרן נצטוו שימשחו בו, והיו מתיראים שמא מעלו בו באיזה צד שנהגו שלא כמצוה, ז"ל (הוריות י"ב): ועל דבר זה דאג משה ואמר שמא מעלתי בשמן המשחה, יצתה בת קול ואמרה כטל חרמון וגו', ועדיין היה אהרן דואג שמא משה לא מעל ואני מעלתי, יצתה בת קול ואמרה וכו', הרי לך מדתם של חסידים שאפילו במצוה שעשו היו דואגים ואומרים שמא נתערב בהם שמץ פסול חס ושלום.

ואברהם אחרי שיצא לעזור לבן אחיו לוט ששבו אותו היה מתפחד ואומר שמא לא זכו מעשיו לגמרי, הוא מה שפי' ז"ל (ב"ר): על פסוק אל תירא אברם, ריש לקיש אמר: לפי שהיה אברהם מתפחד ואומר בין כל אוכלוסין שהרגתי שמא היה ביניהם צדיק אחד או ירא שמים אחד לפיכך נאמר לו אל תירא אברם, ואמרו בתנא דבי אליהו: "אל תירא אברם" אין אומרים אל תירא אלא למי שהוא ירא שמים לאמיתו, והיא זאת היראה האמתית שאמרו עליו (ברכות ל"ג): אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, שרק למשה היה קל להשיג מפני רוב דביקותו בו יתברך, כי האחרים ודאי שהחומר מונע גדול הוא להם, אמנם כל חסיד וחסיד ראוי לו להשתדל להשיג ממנה כל מה שיוכל, ונאמר (תהלים ל"ד): יראו את ה' קדושיו.

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions